

# Кадишик

1983

издање  
шумадијске  
епархије

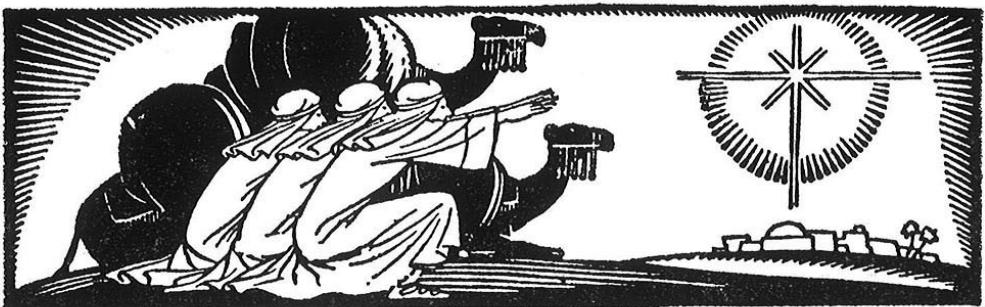
1



## ЛЕГЕНДЕ УЗ СЛИКЕ

На насловној страни:

**ХРИСТОВО РОБЕЊЕ**, цртеж по руској икони из 15. века која се чува у Третјаковској галерији у Москви. У средишту насликан је главни догађај, основни садржај композиције. У пећини, која је служила као стаја, приказани су Богомати и Новорођенче — Исус (према Еванђељу по Луки гл. 2. стр. 7); Богомајка се окреће удесно да прими подворење мудраца; изнад јасала извирују главе животиња у стаји. Остали догађаји, који овај средишњи окружују, различити су по времену догађања; они говоре сваки за себе, а сви заједно допуњују основни садржај и подробно причају о главном догађају. Одозго, с неба, пада светли зрак на Новорођеног; анђели објављују и песмом славе велики догађај (према Лк. 2: 14). У средњој зони, с леве стране, прилазе мудраци да се поклоне новорођеном Христу и да му принесу дарове (Мт. 2:11). У доњем делу иконе, десно, насликано је купање новорођеног Исуса; лево, ћаво у облику старог пастира огрнутог опаклијом, сумњом смућује старца Јосифа (према Мт. 1:19). (Цртеж Н. М. Зинојева)



## ВИТЛЕЈЕМСКА ЗВЕЗДА

Од села до села,  
од града до града,  
свуда звезда ходи,  
свуда радост влада.

Леден пахуљ пришти,  
ал' су топле груди.  
Ове дивне ноћи  
не видеше људи!

У сваком се куту  
часи среће легу,  
са палатом пева  
колиба у снегу.

Мир вам свуда, људи,  
Бог се свету враћа,  
отворите срца,  
сви су људи браћа.

Помозите свима  
kad беде запрете.  
Та ноћас се рађа  
Христос, мало Дете.

Исаје Митровић

**ВИТЛЕЈЕМ**, сребрина звезда у олтару капеле Рождества, над местом где се, према предању, родио Господ



# Крај колевке богомладенца Христа

У време када је земљом владао Бе-  
сар Август, када се сви народи и  
племена покораваху његовој власти,  
када над њим не беше ни човека ни  
бога, јер сам он беше проглашен за  
бога и његовом лицу приношаху  
жртве, откад свет постоји није се  
човек спустио био на само дно ни-  
штавила и очајања, као тада када  
је, удаљивши се од Бога, почeo обожавати римског цезара — човека са  
свим немоћима и слабостима људ-  
ским!

У време када су долазак Спаситеља у свет ишчекивали сви народи, свет је овако изгледао: „Свуда су по-  
роци и злочинства”, говори философ  
Сенека (око 4. год. пре Хр. до 65.  
год.); „толико их много има, да их је  
немогуће исправити; кипти борба ко-  
ће претећи у непоитењу; свакога да-  
на све више и више развија се жећ  
за грехом и ништи се свака пристој-  
ност... сви се греси врше јавно...”  
Зато је он, мучен жалосном стварно-  
шћу, препоручивао самоубиство као  
„најбољи” излаз из тог неиздржливог  
стана.

Знаменити философ Платон (427—347. г. пре Хр.) писао је: „Неће  
бити на земљи реда све дотле док га  
 неки ванредни божанствени случај  
не уведе међу људима. Осим ако Бог  
сакривши се у облику човека, не об-  
јасни и наше одношаје према Њему,  
и наше међусобне одношаје”.

Ово очекивање помоћи одзго до-  
било је пред само Христово рођење  
особито непопустљив карактер и широ-  
ку рас прострањеност међу онима  
који су, по речима апостола, „кре-  
нули да иду својим путевима”. Зато  
је међу Римљанима и осталим незн-  
ашцима, кружила тада широко рас-  
прострањена фама (а по сведочан-  
ству историчара Светонија и Тацита)  
да ће „Исток убрзо постати необич-  
но јак, и да ће из Јudeје изаћи врхов-  
ни Старешина света”.

Ово очекивање чудесног Избави-  
оца опевали су и римски песници.  
Вергилије (70. до 19. г. пре Хр.)  
је у својој знаменитој четвртој еколо-  
ги овако певао: „Овај ће Младенац  
сићи с неба и на земљи ће се утвр-  
дити мир; Он ће обилато изливати  
своје дарове.”

„И гле, звезда коју  
видеше на истоку  
иђаше пред њима  
док не дође и стаде  
над местом  
где беше Дете”.

Мт 2:9.

Свет без Тебе, Господе, до Твога  
долaska, беше свет ужаса, ропства  
и проклетства. Опште стање у свету  
било је мрачно, страшно и потресно.  
Читаве масе људских бића, која су  
слика и прилика Божја, продаване  
су по пазарима као и свака друга  
роба која нема душу, јер не беше  
тада ни утешне праве вере ни мора-  
ла. О врлинама није могло бити ни  
говора, јер је у навечерје Твога доласка,  
општа атмосфера у свету била  
тако тешка, да је живот већине људи  
изгледао као несношљиво бреме. И  
сви су народи осећали да се неће  
моћи тако даље да иде, да је насту-  
пио час — или да се свет изменi или  
да пропадне. Сви су очекивали да ће  
се догоđiti нешто необично нешто  
велико, што ће изменити ток људ-  
ског живота; нешто моћно, што ће  
људске односе изменити набоље. То  
очекивање, то предосећање, било је  
основано. Видовити пророк Исаја,  
на осам векова пре Твога доласка,  
валије: „Ето девојка ће зачети и ро-  
диће Сина, и наденуће му име Ема-  
нуил, које ће рећи: с нама Бог (Ис.  
7:14; Мт. 1:23). Пророк Данило одре-  
ђује тачно време када ће се то заби-  
ти: „Кроз седамнаест седмина (тј. че-  
тири стотине деведесет година) доћи  
ће обећани Спаситељ. Он ће изглади-  
ти преступ и безакоње и прогласиће  
вечну правду” (Дан. 9:24). Најзад  
пророк Михеј предсказује и само  
место рођења: „И ти, Витлејеме, зем-  
љо Јудина, ни по чему ниси најмањи  
у држави; јер ће из тебе изићи Че-  
твороћа, који ће пасти народ мој Из-  
раиља” (Мих. 5:2; Мт. 2:6).

На крају, када су се испунила сва  
пророчанства Твојих светих пророка,  
све је показивало да је већ насту-  
пило време Твога доласка у овај  
свет, јер је, уистину, настала „пуно-  
ћа времена” (Гал. 4:4).

И у општој тами људског греха  
појави се необична светла звезда над  
Витлејемом. Ту си се родио Ти, обе-  
ћани Месија и дугоочекивани Спаситељ  
света. Ти се, „Сунце правде”,  
засијао роду људском, који је лежао  
у тами греха, онда када си био нај-  
потребнији, новорођени Спаситељу и  
Боже наш!

У великом смирењу и понижењу  
легао си у витлејемске јасле, а одјек  
анђелске песме разлегао се околином  
Јудина града. Пастири витлејемски,  
чувиши анђелску химну, хитајући пе-  
ћини, са страхопоштовањем су пали  
на колена крај колевке у којој си  
лежако Ти, Господ и Бог наш.

Источни мудраци, вођени необич-  
ном звездом, хитали су да Ти се по-  
клоне и принесу овоје скupoцене да-  
рове: „Потражиши ме који не питају  
за ме” (Ис. 65:1—3). То је био дан  
Твога рођења, дан у који је небеска  
Љубав сишла на земљу, која је има-  
ла да измени људске односе и токове  
људског живота, новорођени Царе и  
Боже наш!

Родио си се у пећини да покажеш  
да је цео свет једна тамна пећина,  
пећина коју само Ти можеш освет-  
лити. Својом научком обасајао си све  
просторе света, наш унутрашњи же-  
лов и наше погледе у свет око себе  
и у све токове времена. Открио си  
нам истину о богосновству: „Ниси  
ваше роб, него син, наследник Бо-  
жји” (Гал. 4:6—7), јер „Бог је тако  
заволео свет да је и Сина свога Је-  
динородног дао да свако који верује  
не погине, него да има живот вечни”  
(Јн. 3:16).

Као нови Адам родио си се да  
излечиш старога Адама од непослуш-  
ности и гордости. Донео си лек који  
се састоји у послушности и смире-  
њу, јер си људско биће саздао и за-  
сновао на два начела: на слободи и  
на смирену послушности, Творче и  
Создатељу наш!

Кљањамо се Твојој смирености,  
јер си драговољно пристао да се ро-  
диш као Човек у телу. А понижено  
тело човечије било је за Тебе још  
пониженија пећина од пећине витле-  
јемске, Спаситељу рода људског!

Од онога часа кад су анђели у  
ноћи, обасајао витлејемском звездом,  
поздравили Твоје рођење пес-  
мом „Слава на висини Богу, а на зем-  
љи мир и међу људима добра воља,  
па до дана данашњега, Твоја Црква  
на земљи проповеда мир човека са  
Богом, са самим собом и са другим  
људима. Но да би се постигао мир  
са самим собом и са другим људима,  
мора се прво имати мир с Тобом. А  
то значи да човек мора признати  
Тебе и Твоју вољу над собом и не  
чинити ништа што би се противило  
Твојој светој вољи, јер „нема мира  
безбожницима” (Ис. 48:22).

Ти си Бог наш „Бог мира” и „Кнез  
мира” јер упућујеш на „пут мира”,  
а они који мир грађе називаје се си-  
новима Божијим.

Црква Твоја на земљи, кроз векове, моли се у својим свакодневним молитвама за „вишни мир”; за „мир целога света”; за мир у држави; за мир у Цркви; за мир у животу иојединача, за анђела мира и, најзад, да сваки њен члан заврши живот на земљи „у миру и покајању”. Али свакоме од нас потребан је вишни мир, јер је он основ свакоме миру на земљи, зато си Ти „мир наш” (Еф. 2:14).

Ти си милосрдни Спаситељ света, јер Те је неизмерна милост спустила, са небеских висина, међу нас. Родио си се у телу, да с телеснима поживиш и телесне спасеш, причестивши се чашом страдања од Твојих створења; горку чашу ниси делио ни с ким већ си је Сам испио. Зато си Ти једини, јер другога нема, наш Спаситељ; јер си Бог наш који се, родивши се у вечности од Оца без матере а у време од матере без оца, „поживео међу људима”. Зато си и могао бити наш Спаситељ.

Родио си се у време најтеже моралне и духовне кризе у свету, у доба највећег духовног сиромаштва; у време када је царевало безверје и празноверје, кад је владала крајња економска криза и несигурност.

**ВИЛЕЈЕМ, црква Христовог рођења**

Страшно духовно сиромаштво обузело је и данас свет као некада, у давно време, становнике Содома и Гомора, када је морао доћи потоп да очисти земљу од људи који су, својим грехом, изменили првобитну лепоту Твоје творевине. Пре пропасти Рима, чија је империја бројала 150 милиона становника, већина становника очекивала је „да ће им варвари донети више слободе, а мање унижења” но што су подносили под управом Римљана. На четрдесет година пре пруопасти Јерусалима, Ти си проплакао над судбином његовом јер је Јерусалим разбојнике скидао с крста, а Тебе, Бога, на крст распиншао.

Како ужасно свет изгледа без Тебе, Господе! Како су страдања неизбежна када човек наруши хармонију између Тебе — Створитеља и себе — створенога.

Жудња за изобиљем доноси сиромаштво, а тежња за уживавањем уважавања патње. Ко има мало — хоће много; ко има много — хоће још више; ко је добио више — хоће све. Зато никада нискост није била овако ниска, беда овако бедна. Јуди опијени свим страстима, да би се максимално задовољили, на крају свега траже, на све могуће начине, смрт;

јер их многобројна овоземаљска ужињавања убијају а не засићују.

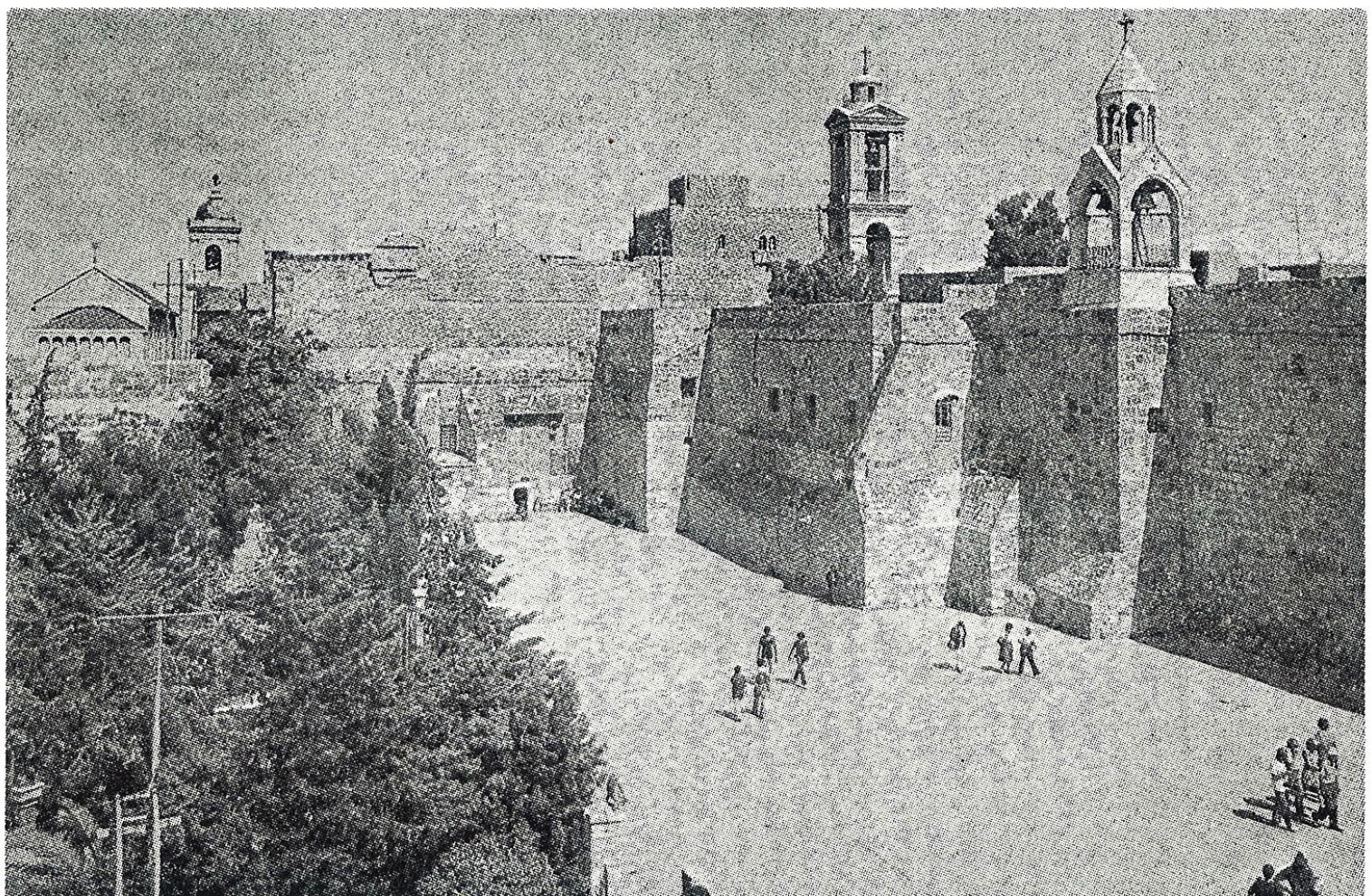
Људи, данас већином, неће и не умеју да Те потраже и нађу. Ако Твоју руку не осете над својим главама, и Твој глас не чују у својим срцима— они ће и даље тражити само себе. А ко са смирењем и послушношћу приђе Теби, тај неће никада пожелети да се одвоји од Тебе.

Теби, Господу нашем, рођеном у Вилејему, најпре се поклонише пастори и мудраци, дакле, најпростији и најмудрији овога света. И дан да нас најискреније се клањају Теби, и Спасу, најпростији и најмудрији овога света. Искварена простота и полуучена мудрост вазда су били непријатељи Твога Божанства и Твога Еванђеља.

Ми, који Те исповедамо у овим данима, искрено Те молимо, да нас удостојиш, да се и ми, смртни и грешни, пријружимо хоровима анђелских сила, певајући Ти небеску химну, која је небо земљи даривало, химну мира:

**СЛАВА НА ВИСИНИ БОГУ, И НА ЗЕМЉИ МИР, МЕБУ ЉУДИМА ДОБРА ВОЉА!**

*Драгослав М. Степковић*





Данас нема злобе, нема жеља груби',  
данас се небо са земљом љуби,  
данас нас наша мис' о Богу води,  
данас је Божић — Христос се роди!

## ХЛЕБ НАСУШНИ

Господ Исус Христос је многе истиње изложио у причама да би те истиње биле што приступачније и јасније људима. Често је своје приче завршавао речима: „Ко има уши да чује, нека чује;” Ове речи не треба дословно схватити. Овде се ради о посебном чуљу религиозног осећања које омогућује да схватимо смисао реченог. Ко не поседује религиозни „слух” не зна ни за религиозно осећање. Код њега је религиозност извигтоперена. Религиозно осећање стреми извору бића, извору добра и извору савршенства. Дакле, више вредности се усвајају срцем, и тој вишој вредности човек повераја своје срце. Интуцијом срца открива се тајна сваке премудрости и умности (Кол. 2:3). Срце је чуло богосазнања и самим тим човекосазијања. Претерано оптеређивање срца бригама је велика сметња човеку у остваривању смисла његовог постојања (Лк. 21:34), јер „где је благо ваше тамо је и среће ваше” (Мт. 6:21). Последица унутрашњег слепила је идеолатрија и идолатрија. Премудри Соломон каже: „Срце разумно тражи знање” и „мудрост почива у срцу” (Пр. 15:14, 33). Неразвијеност религиозног слуха је узрок човекове извигтоперености — човековог обезбожења, обешчовечења, богоборства, отуђења и свих аномалија које прате човека, а које све воде

ка самоубиству. Савршенство једног човека се цени по томе у шта верује и чему стреми.

У Молитви Господњој дата је човеку оријентација и истакнуте су вредности за које човек треба да живи како би осмислио постојање.

„Да дође Царство Твоје; да буде воља Твоја и на земљи као на небу; хлеб наш потребни дај нам данас” (Мт. 6: 10,11). Дакле прва вредност је Царство Божије. Оно је централна идеја Христове науке. Због њега је Христос дошао на свет (Лк. 4:42—44). Ко њега задобије задобија и остала — нижа земаљска блага (Мт. 6:33; Лк. 12:31). Царство Божије је учешће човеково у заједници са Богом. Услов за улазак у Царство Божије је преображај човекове личности. Човек треба да се стално усавршава у вери и добним делима. Напори човекови не би уродили плодом без помоћи Божије. У задобијању Божијег царства помаже Христова Црква — ризница Божанске благодати. „Царство Божије није јело и пиће, него правда и мир радост у Духу Светом” (Рим. 14:17).

У редоследу вредности на другом месту је наглашен „хлеб наш насушини” — хлеб свагдашњи. Под тим се подразумева економија и техника. Ова вредност има, дакле, другоразредни карактер. „Не иштите шта ћете јести или шта ћете пити, и не брините се; јер ово ишту и незнабоши; Отац ваш зна да вама треба ово. Иштите Царства Божијега, а ово ће вам

Бог данас с неба силази доле,  
да ублажи наше терете и боле,  
и Мир нам носи, који души годи,  
данас је Божић — Христос се роди!

Анђели данас с људима зборе,  
и наша срца подижу горе,  
мир Божији данас с неба струји, броди,  
данас је Божић — Христос се роди!

Болесни и здрави, гладни и сити,  
данас ће их Празник све да зближи, сроди,  
данас ће сви сртни, задовољни бити,  
данас је Божић — Христос се роди!

Божанска Љубав пуна Вере, Наде,  
сједињује данас све старе и младе,  
к'о анђео данас човек земљом ходи,  
данас је Божић — Христос се роди!

Јанко Брежанчић

се додати” (Лк. 12:29—31). Апостол Павле каже, да незнабоџи ходе у празности свога ума.

Кнез овога света — сатана, који смета ширењу Еванђеља, и зврће редослед вредности. После четрдесетодневног поста он приступа Христу у пустини и наговара Га да остави пост и да помоћу чуда нахрани Своје Тело. Христос је одговорио: „Писано је: не живи човек о самом хлебу, но о свакој речи која излази из уста Божијих” (Мт. 4:4). Затим Га је сатана одвео на високу гору и показао му сва царства овога света и славу њихову и рекао му: „Све ово даћу теби ако паднеш и поклониш ми се”. Христос одбија предлог кушача речима: „Иди од мене сатано; јер стоји написано: Господу Богу својему поклањај се и Њему јединоме служи” (Мт. 4:10).

Господ Исус Христос, учећи нас Својим примером, дао нам је поуку: „Каква је корист човеку, ако сав свет добије, а душу своју изгуби?” (Мт. 16:26).

**Коме је закржљао религиозни „слух”, томе је страно и право религиозно осећање; као што, на пример, немузикално ухо остаје непријемчиво за праве вредности музике.**

У марксистичкој религији, под утицајем јеврејске месијанске идеје, постоји веровање у остварење „царства Божијег“ на земљи. Давање искључиве предности економији и технички крије у себи и извесне противречности. Човекова свест се не развија упоредо са развојем средстава за производњу — технике! То се види из овакодневног живота — пораста криминала и заоштрених односа у свету. Велики успеси технике напуштег времена крију у себи потенцијалне опасности. Свету прети опасност од овеопште катастрофе која би довела до уништења и тих материјалних вредности, у име којих се данас духовне вредности одбацију. А го би значило: „Узалуд су се трудали чароди и племена мучила за огањ“ (Јер. 51:58).

Човек, стално у грозничавој акцији за стицањем материјалних добара, скренут је ка спољашњем, нечем што има другостепени значај. Онемогућен да мисли о себи, постаје све мање самосвестан. Све мање мисли о смислу живота. Живот постаје све бесмисленији. Такав човек се удаљује од Бога — постаје обезбожен, обешочзечен и отуђен. Понекад је човек самостан ситуације у којој се налази, или борба за егзистенцију доводи га у сукоб са самим собом. Несклад између моралних начела и материјалног добитка доводи човека до духовне сметености, он учествује у општем безумљу ради материјалне нараде. Човеку се намеће питање: шта јесте и шта „треба да буде“.

Какав ће редослед вредности човек поставити себи зависи од његовог духовног нивоа, од његове културе, и обратно: његово образовање и култура зависи су од његовог редоследа вредности.

J. Јокановић



# СВЕТИ ОЦИ О УЗВИШЕНОСТИ ПАСТИРСКЕ СЛУЖБЕ

## Свештенство је божанско достојанство

Свештенство је божанско достојанство. Оно је драгоценосте од сваке имовине. Највише му штете наносе они који ову службу врше рђаво. (Исидор Пелусиот, Писмо 522: Епископу Теодосију).

## Оно је највећи Божји дар људима

Свештенство је највећи Божји дар којим се користе људи. И који устаје на њега, тај не понижава човека него Бога и Исуса Христа. (Игњатије Богоносци, Посланица Смирњанима).

## Свештенство је страшна тајна

Тајна свештенства је необично чудо, неизречена сила, страшна тајна... Свештенство је светли и несравњени штит, непоколебљиви стуб, нерушива стена. Оно је чврст основ, који се од земље уздиже до небеског свода. Оно без забране усходи у сама небеса, светло и слободно крчи стазе заједно са бестелесним мечи анђелима... Оно бива саговорник самог Господа... Њиме је спасен свет и просвећена твар; кроз њега су се горе и брда, дубраве и кланци испунили чистим и достојно часним животом блаженог рода људи — монаха. Њиме је са земље узето безакоње, њим се на земљи настањује чедност; кроз њега је укроћен пали баво; развратни постали освећени сасудима, блудници чистим и нескривеним; неразумни постали вођима правде, беизаконици добрим и побожним. Кроз њега је срушена власт смрти, пакао изгубио овоју моли, проклетство Адамово разрешено, небески двор припремљен. Њиме се људска природа узводи на степен бестелесних. Шта још да кажем?... И реч и појам превазилази дар свештеничког чина. И, како мислим, на ово је мислио Павле, кад је у усхићењу узвикнуо: О дубино богатства и премудрости и разума Божијег, како су неиспитани судови Његови и неистраживи путеви Његови (Римљ. 11:33). Јефрем Сирин, Беседа 57: О свештенству).

## Налази се између Божије и људске природе

Свештенство је постављено као у средини између Божије и људске природе, да би једном служило, а у другом производило промену набоље. (Исидор Пелусиот, Писмо 110: Епископу Ермогену).

## Свештеничка служба небеска је служба

Свештеничка служба врши се на земљи, али по небеском поретку, и то је потпуно оправдано; зато што ову службу није установио ни човек, ни анђео, нити друга нека створена сила, него сам Утешитељ, и људе још обучене у тело учинио представницима анђелског служења. Зато свештенослужитељ треба да буде тако чист, као кад би стајао на самом небу, између тамошњих сила... Кад видиш Господа закланог и принесеног, мислиш ли ти да се још налазиш међу људима и стојиш на земљи, а не преносиш ли се на небеса, и одбацивши телесне помисли душе, зар светлом душом и чистим умом не сагледаваш небеско? О чудо човекољубља Божијег! Онај који горе седи са Оцем у том часу даје се у руке свих који га желе. (Св. Јован Златоуст, III беседа о свештенству).

Наша свештеничка служба је служба небеска, служба нетрулежки и бесмртности, вечног живота, служба правде и светиње, служба којом се људске душе препорађају, очишћују, освајају, обнављају узводе ка савршенству, могућем за човека и — обожавају. Какав треба да буде свештеник? Како он треба да буде далеко од сваке наклоности према земаљскоме, како треба да буде небески, кротак, смирен, уздржљив, чедан! (Јован Кронитински, Мој живот у Христу. Мисли о богослужењу).

Ми на земљи вршимо небеску службу и у трулежним телима служимо нетрулежном Богу, вршимо нетрулежне тајне; служимо нетрулежном духовном препорођењу људи. На земљи започињемо вечни живот (у светим тајнама) и вечно прослављање

Творца — Тројицу. Ми смо слуге Васкрслога, и све руководимо ка духовном васкрсењу тела у последњи дан света. Добивши у део такву службу, не треба да се преко мере бринемо о трулежном, као пролазном. (Јован Кронштатски, Мој живот у Христу. Мисли о богослужењу).

„Чиме се пастир разликује од најамника? Најамник се не брине о овцама, него свагда има у виду сопствену сигурност; пастир, напротив, свагда брине о спасењу оваца, заборављајући на себе!”

(Св. Јован Златоуст)

#### Висина свештеничког чина

Велики је и превисок чин свештеника: он свакодневно предстоји престолу Божјем на земљи, као анђели на небесима: приноси Богу захвалну жртву за све свете; заузима се за сав свет, за све живе и умрле у вери и нади на васкрсење; врши пренебеске тајне: крштења, миропомазања, покажања и остале; непрестано беседи са Богом, као лице од поверења; слави Га, захваљује му, моли Га, приноси му покажање своје и верних, проповеда реч Његову; обраћа заблуделе, уразумљује, убубује, теши, кажњава духовно. Свештеник треба да буде не само свет него особито свет, као Божји човек, као онај који непрестано разговара са Богом. (Јован Кронштатски, Мој живот у Христу. Мисли о богослужењу).

#### Свештеничка служба вишана је и напорнија од царске

Мислим да свако зна да је свештенство изнад царства и има веће напоре; зато што се после завршетка једног труда јавља нови и прети опасност у томе шта је неопходније, и због тога што је једноме (свештенику) поверено божанско, а другоме (цару) смртно. Многи не знају да свештенство при свом високом достојанству има у себи и опасности, па мисле да је оно власт која не подлеже суду, а не служба која подлеже одговорности! (Исидор Пелусиот, Писмо 217: Епископу Теодосију).

#### Свештеник стоји пред самим Богом

Пастир стоји са анђелима, слави Бога са анђелима, узноси жртву на горњи жртвеник, свештенодејствује са Христом, обнавља твар, успоставља лик Божји, ствара за горњи свет, боље рећи чини друге богојима. (Григорије Богослов, Беседа III О бекству).

Ја стојим пред самим Извором живота свих твари, пред самим Извором благодати, премудро и свемо-

први, напротив, свагда се брине о спасењу оваца, заборављајући на себе! (Св. Јован Златоуст, Беседа на Јованово еванђеље).

#### Велика част и власт

Ко размисли како је важно то да човек, још обучен у тело и крв, може да присуствује близу блаженог и бе смртног Бића, тај ће јасно сагледати какве је части удостојила свештеника благодат Духа... Јуди који живе на земљи и још се крећу по њуј, постављени су да управљају небеским стварима, и добили су власт какву Бог није дао ни анђелима, ни архангелима, јер овима није речено: све што свежете на земљи биће свезано на небу, и све што раздрешите на земљи биће раздрешено на небу (Мат. 18:18). Земаљски господари имају власт да свезују, али само тељо; а свештеничке узе свезују саму душу и досежу у небо; што свештите ници врше на земљи, то Бог довршава на небу, и мишљење слугу потврђује Господар. Зар то не значи да је Он дао сву небеску власт? Господ говори: коме оправдите грехове опростите им се; и коме задржите задржаће се (Јн. 20:23). Каква власт може бити већа од ове? Отац сав суд даде Сину (Јн. 5:22); а ја видим да је Син сав тај суд предао свештеницима. Они су узвищени на такав степен власти, као да су се већ пресе



#### Старешина у цркви велико је дело

Велико је дело старешина у Цркви. Оно захтева и много мудрости и такве храбрости, да треба, како је рекао Христос, душу своју полагати за овце никад их не остављати без заштите и помоћи и чврсто стајати против вука. Овим се пастир одликује од најамника. Овај последњи се не брине о овцама него свагда има у виду сопствену сигурност; а

или на небо, превазишли људску природу и ослободили се од наших страсти. Ако би цар некоме од своих поданика предао власт да затвара у тамницу и опет ослобађао кога ни хоће, такав поданик био би међу људима славан и знаменит; а о оноге који добија од Бога власт толико узвишенију од оне, колико је небо узвишеније од земље и душа од тела, неки мисле да он добија малу част... Одбацимо такво безумље! Стварно је безумље не поштовати такву власт, без које нам није могуће задобити спасење и обесјана блага. Ако нико не може ући у царство небеско, ако се не роди водом и Духом (Јн. 3:5), и ако се лишава вечног живота ко не једе тела Господњег и не пије крви Његове (Јн. 6:53), а све се то врши рукама свештеничким, како је онда могуће да без њиховог посредства неко може да избегне огањ паклени, или да добије припремљене овце? 'Св. Јован Златоуст, III беседа о свештенству'.

#### За што свештеничка служба чије поверена анђелима

Бог зато није овео анђеле с неба и учинио их учитељима људског рода, да не би, због своје савршеније природе и незнанја људских немоћи, иззицали сувише сувре забране, него је за учитеље и јереје дао смртне ћуде, људе подвргнуте немоћи, да би сама та околност, да и они који че друге и који слушају подлежују еднакој одговорности, служила као језику учитеља, не дозвољавајући му да чини прекоре преко мере. 'Св. Јован Златоуст, Беседа о греху и исповести'.

Да анђели не би, пошто су безрешни, по строгости муњевито појажавали грешнике, свештенство је јоверено човеку, као ономе који је сам подвргнут похоти и греху, да и он, кад сртне јаквог било грешника, због сопствених претрешења, још више човекољубив према томе решнику. Ако би анђео био свештеник, он би наишао на неког прељоочинца, одмах га умртвио, пошто је ам недоступан таквој страсти. Због ога, ако би власт свештениства пришло анђео, он не би поучавао него и одмах умртвио, пошто он сам није такав, он би се распаљио гњевом ротив јаквог човека. Зато је она јоверена човеку, да би он, будући зестан својих претрешења и имајући искуство, био снисходљив према јешницима и не распаљивао се гњежом. ('Св. Јован Златоуст, Беседа о јостолу Петру и пророку Илији').

# ПРОГЛАШЕЊЕ И ПРОСЛАВА ШКОЛСКОГ ПАТРОНА У СРБИЈИ 1840. ГОДИНЕ

До краја XVIII века св. Сава светковао се само по црквама и манастирима, где су српски ђаци могли једино у служби да прослављају првог српског Пресветитеља.

Када се почетком XIX века, у борби за ослобођење и уједињење, заталасао српски народ, школа се одваја од цркве и манастира и слави св. Сава у школи као покровитељ. Имамо сведочанство да је св. Сава „и формално сматран за заштитника још Велике школе која је основана у Караборђевој Србији. Зна се да је кнез Милош наређивао око 1823. да се св. Сава прославља као школски патрон. Такође се зна да је наређивао 1827. да и Грци прослављају св. Саву. Осим тога науци је познато да је св. Сава прослављен у Крагујевцу као школски покровитељ 1837, 1838. и 1839. године. На крају се зна и за званично проглашење св. Саве за школског заштитника у целој Србији. Било је то 1840.

Ректор и професор Лицеума у Крагујевцу, Атанасије Николић, рођом из Бачке писао је 5. децембра 1839. године, управо ускоро по свом доласку за ректора, Попечитељству просвјешченија: „Поводом тим што свако заведеније свога Светог или Патрона има ректор овог школског заведенија нашао је за нуждно учинљети да би исто (Попечитељство) Патрона школског изабрати и определити благоизволјено, кога ће заведеније ово у напредак имати, давајући призрену је мњеније, желећи Патрона школског Просветитеља српског светог Саву имати“. Попечитељство се сагласило са мишљењем и жељом ректора, највеће школске установе у Србији, али „немогући без предваритељног одобрења“ Совета упутило је истом 14. децембра писмени ректоров предлог на „„рјешеније и одобреније““. Совет је ту ствар 18. децембра спровео Намесништву књажевског достојанства, с напоменом да се соглашава „с мњенијем овим (ректоровим), с додатком да се за све школе Патрон св. Сава одреди“. Намесништво се сагласило са мишљењем Совета, и о томе 2. јануара 1840. известило Попечитељство просвјешченија”.

Пошто је Намесништво одобрило да се св. Сава прогласи за покровитеља свију школа у Србији, Попечитељство просвјешченија 5. јаунара обавестило је о томе митрополита Петра Јовановића, ректора Лицеума Атанасија Николића и окружне начелнике. Митрополит је извештен, „да би надлежне духовне власти избор овај Патрон школског, празничка св. Саве, објавити због тога извештено, да би помјестно свјаштчанство у согласију са учитељима празник овај школски“ могли прославити. Митрополит је 10-ог истог месеца одговорио Попечитељству, да је са радошћу примио решење проглашења св. Саве за школски празник „у премилом Отачанству“ и да ће саопштити свештенству „превелику о том радост своју“ и наредити да се „у духу благочестија и благовјенија“ обнародује по црквама и одржи служба по правилима како је то радије чињено као српском светитељу.

Како је прослављен у Србији св. Сава 1840? Извештаји окружних начелника о томе мало нам говоре, јер су то формалистички написани извештаји. Слику прославе можемо само наћи у опису како је обављена прослава у Београду и Крагујевцу.

„Новине србске“ од 20. јануара описују свечаност у цркви у Београду: „Данас је торжествено прослављен празник св. Саве, првог Архијепископа и Просветитеља српског, у цркви овдашњој. Торжество ово, кому је повод дало определеније предпохваљеног Светитеља за Патрона школског, како виши, тако и нижи заведенија, како Лицеума и Гимназије бјелоградске и полуѓимназија: неготинске, шабачке и ужичке, па свију нормални, како варошки, тако и селски школа, увеличано је са тим, што је при Божественој Литургији и сами г. Митрополит наш свјашченодејствовао, и при концу Божествене литургије слово, празнику овом, и опрједеленију његовом сходно, на задовољство и восхищеније слушатеља изговорио, и што је при сваким возгласима из прањија одзив даван. Тај исти дан угостио је отмјеном софором г. Митрополит: г. г. конзуле инострани дворова, г. г. намјес-

нике Књажеског достојанства, попечитеље и њеку част г. г. членова високославног Совета".

Најовечаније је прослављен св. Сава у Лицеју и Гимназији у Крагујевцу. Ту је свечаност обављена по унапред утврђеном програму од стране Попечитељства просвјешченија. „Описаније торжества" тога налазимо у „Новинама србским" од 27. јануара. Тамо се између остalog каже: „Кад су се сви ученици именовани заведенија (свих крагујевачких школа), по наредби предпостављени своји управитеља, пре Божествене Литургије у школском зданију скучили, и за ово торжество, приуготовили, отишли су са своим професорима заједно ови у цркву, где су са изискујем омиренашћу, богохвљенијем, са умиљенијем пјенијем Божјествену литургију одстојали. По свршетку св. литургије сви ученици, најпре нормални, за овима гимназијални, после ови Лицејума, класа с предходећим школским барјацима ишли из Цркве. За њима следовали су професори Лицејума два и два у реду. Гимназијални пак ишли су свакиј поред своји ученика, мотрећи, да се тишина, а и поредак пјенију набљудава.

Общество крагујевачко, тронуто угледом торжества овог, изнело је и своје барјаке из Цркве, изјашњавајући се, да и оно празник овај са својом дјецом заједничкиј славити и торжествовати жеље, и за ученицима и професорима слједујући носило је. За овима ишли су рипидоносци, за њима свештеници, један носећи св. Евангелије, а другиј икону св. Саве, и с њима началствујучи А. Е. М. протосингел (Лицејума катихета и проповједник евангелске истине). За свештенством слједовао је многочислено грађанство вароши Крагујевца. Спровод овај у највећем поредку изишавши на западна врата цркве, и црквене порте, и прешавши преко Ћуприје, испред Конака у најсмирнијем благовјеству, идући средином чаршије варошке, дошао је до самог зданија гимназијално-лицејумског, пјевајући непрекидно тројпар Светитеља и Патрона школског. Почек суту у великом ходнику горњега боја учећа се јуност оба заведенија са своим професорима, и с многочисленим грађанима на своја места понамјештена" за то заузела. Затим „предузело је свештенство, на узвишењу, и за ово торжество укraшеном мјесту, освајашчије воде, која је пущањем прањија и пушка савершивано. Затим слједовало је покропљеније свију у школском

зданију находећи се особа. По овоме отпјевали су ученици, за ово торжество од г. Вукашина Радишића, професора поетике, сачињену слједујућу пјесму:

Пој, Србе, пој!  
Ум на небу води твој!  
Отуд Архијастир свети Сава  
Немањићка света глава,  
Шиље данас здраву  
Роду нашем славу!

После овог говорио је ректор Лицејума, Атанасије Николић, подвлачећи значај просвете и значај њеног заштитника св. Саве, и изјављујући жељу да се ступа „ко истинитом изображенију свјета". Од стране ученика Лицејума говорио је Константин Новаковић, а од стране Гимназије Алекса Милинковић. После говора ученици су певали песму, коју је саставио поменути ученик Новаковић: „Сунце рађа с' Срб-сину..." Са овом песмом завршио се први део школске прославе, после чега се вратио „цјелиј спровод поред нормалних школа, где се је мало позауставио, док је свештенство и у овим школским зданијима собе светом водом покропило", и у највећем реду и са побожношћу вратио у Цркву, где је сасвјетено „кољиво, које су професори именованиј заведенија за празник овај припремили, и онда сљедовао је отпуст".

Тог истог дана су професори Лицејума и учитељи основних школа приредили ручак за 40 лица, на који су били позвани свештеници, чиновници, виђенији грађани и представници ученика: „При обједу у своје обично време сечен је на славу Патрона... школског уговорљениј колач, јело се кољиво, и пило у славу са здравицама". При овом ручку певане су песме, које су побудиле присутне па су „овојевољно и без ичијег содјествија" дали за сиромашне ћаке повећу суму новаца као прилог на дан њихове школске прославе. Када су се гости разишли, сели су за исти сто ученици крагујевачких школа.

„Общество пак крагујевачко возбудено овим торжеством, жељећи и од своје стране саучасније јавно у томе имати, у фришкоћи, као што се могло, дало је једнога овна и једно буре вина међу сиромашним на мјесту торжества поделити.

Тај дан увече било је цјело зданије школско освјетљено, на сваки пенџер по 12 свећа. Трудом овдашњег професора начертанија изображен је био лик св. Саве на једном,

а на другом од средњих пенџера на зданију грб Књажевства Сербије. При свом освјетљенију пјевали су исти ученици оне две горе изложене песме, где је многиј народ присуствовао, дивећи се сладкопјенију са велегласним више пута повторенију ура. Освјетљеније ово трајало је до два сата, кад је и крај овом празнику учинен".

Овај начин прославе школског заштитника — св. Саве, са мањим или већим допунама или изменама, доцније видимо по свим српским покрајинама.

Др Љубомир Дурковић-Јакшић

## НОВА КЊИГА У ИЗДАЊУ „КАЛЕНИЋА"

Никола Антић:

## ПУТ ЖИВОТА

## ЕТИЧКЕ ТЕМЕ — БЕСЕДЕ НА НЕДЕЉНА ЕВАНЂЕЉА

Један од наших најпознатијих проповедника и угледни сарадник „Православног мисионара", „Православља" и нашег „Каленића", београдски протојереј Никола Антић, приредио је ову збирку од 43 своје проповеди. Беседе су изложене по реду недеља, како оне по типу иду, за цео годишњи круг. Свака беседа односи се на једну тему из прочитаног Еванђеља те недеље. (Изостављене су оне недеље у којима се читају текстови из Еванђеља слични по теми.)

Што се тиче језика и стила аутор је, како сâм каже, „избегавао онај реторски стил цквених беседа, као и оне јубиљајене украсне а празне фразе, држећи се стила изражавања ововременог човека".

Ову књигу уваженог о. Николе Антића топло препоручујемо не само сваком парохијанском свештенику, него и сваком нашем вернику, коме она треба да послужи као веома корисно недјљно верско штиво, које се чита редовно и о коме се потом размишља.

Поручује се код ЕУО — Епархије шумадијске 34000 Крагујевац, ул. маршала Тита 67. Цена књиге је 200.— динара.



СА Синод Польске православне цркве (слева надесно): епископ лојко-познански Симон (Романчук), архиепископ вроцлавско-шћећински Алексиј (Јарошчук), митрополит варшавско-бјелски Василиј (Доброшевич), епископ бјалисточко-гдањски Савва (Грицуњак)

Саборна црква бјалисточко-гдањске епархије у Бјалистоку, у североисточној Польској; у Бјалистоку живи већина православног живља

Православље у свету

## Пољска православна црква

Историја Православља у Польској почиње много пре званичног крштења Польака 966. године.

Археолошке ископине у Вислици, црква на Вавелу, у Кракову и друге, сведоче о томе да је већ у деветом веку у Польској постојало хришћанство источног обреда. Овамо су га донели ученици свете браће Кирила и Методија, који су проповедали у Великој Моравској. Тек су политички догађаји у десетом веку били узрок да польско хришћанство добије вид латинске цркве. Православље је, иако стешњено, и даље постојало. Већ у једанаестом веку појавила се епископска катедра у Угруску.

У четрнаестом веку Польска је била присаједињена Галицијској Русији у којој су живели искључиво православни верници, који су имали епископске катедре. Године 1371. по молби польског краља Казимира Великог, патријарх цариградски оснива засебну митрополију у чији састав улазе епархије: холмска, тировска, перниска и владимирска.

На основу договора између Польске и Литваније, 1386. године, територија Православне цркве још се више повећала. Заједно са црквеном организацијом, у састав пољске државе била је укључена и територија литванске кнежевине. Године 1458. основана је Кијевска митрополија која је у свој састав укључила и пољску територију.

Овај положај је промењен тек 1596. године услед Брестовске уније, која је већи део православних епархија силом натерала да приме унију и да се потчине Римокатоличкој цркви. Од православних епископа остало су верни Православљу: лавовски епископ Гедеон Балабан и перемислски Михаил Конистински.

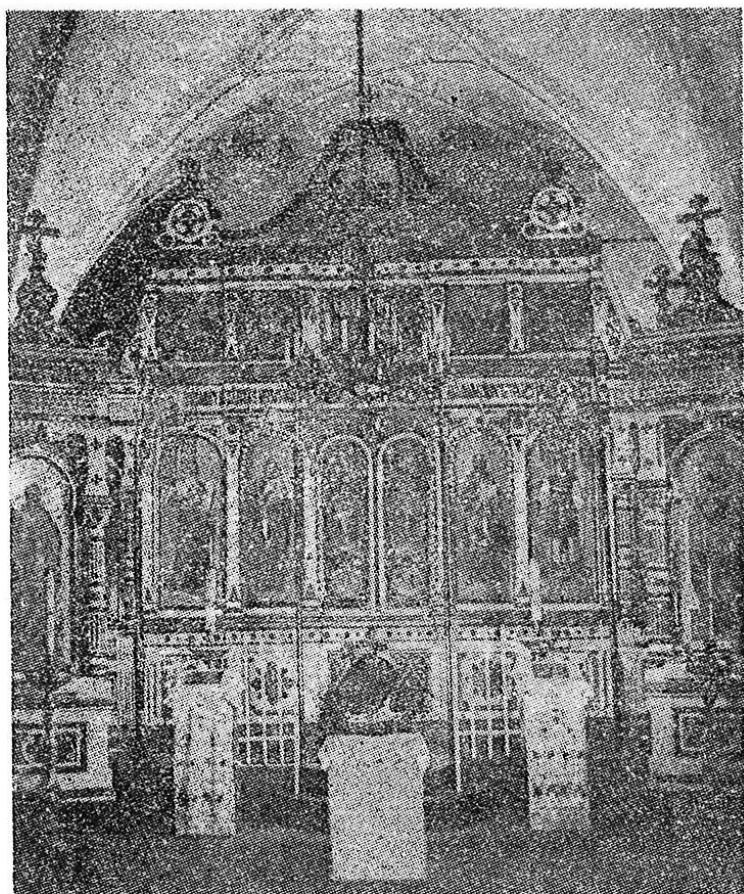
После великих залагања, 1620. године, наступио је тренутак за успостављање православне јерархије. Холм је добио свога епископа, који је живео у Јаблочинском манастиру. 1632. године краљ Владислав IV признао је јерархију Православне цркве. За митрополита кијевског био је изабран Петар Могила. У исто време је установљена епархија перемиска.

Унутрашњост па-  
рохијске цркве у  
Легници код Вро-  
цлава, у југоза-  
падној Польској



За време бденија у Бјалисточкој саборној цркви: епископ бјалисточко-гдањски Савва, велики пријатељ Српске цркве, за коју га везују и године прове-дене у Београду, на теолошким студијама

Пред Саборном  
црквом у Бјалис-  
току — верни, ко-  
ји нису могли да  
уђу у препунни  
храм, прате бого-  
служење преко  
звучника



У осамнаестом веку у Польској је, после политичких промена и активне унијатске пропаганде, остало врло мало православних парохија. И данас римокатолици држе у својим рукама петнаест православних манастира у Польској. У деветнаестом веку основана је варшавска епархија, а после повратка холмских унијата у православље, 1875. године, основана је и лублинска епархија, чији је назив 1905. године промењен у холмску.

После I светског рата организована је самостална пољска држава у којој се нашло четири милиона православних. Тада је основана Варшавска митрополија у чији састав је ушло пет епархија: варшавско-холмска, волинска, помска, виленска и гроденска. Први митрополит је постао Георгије Јарошевски. Године 1924. Пољска православна црква је добила од Цариградске патријаршије самостал-

ност — аутокефалију, коју је Московска патријаршија потврдила 1948. године.

После II светског рата извршена је нова административна подела Православне цркве. Данас Пољска православна црква има ранг митрополије, на челу са митрополитом Василијем Дорошковичем. У састав Митрополије улазе епархије: варшавско-блеска, којом управља митрополит, вјалистокско-градњска, којом управља епископ Савва Грицуњак (доктор теологије Богословског факултета у Београду), вроцлавско-шћећинска, на челу са архиепископом Алексијем Јарошчуком, и лођинско-пзнањска, на челу са епископом Симоном Романчуком. Митрополија има 260 парохија и 21 архијерејско намесништво, са преко 500.000 верника. Црква има два манастира: мушки у Јаблочини и женски у Грабарки. Своје кадрове Црква припрема у Вишој духовној семинарији и Хришћанској духовној академији. Црква издаје два часописа:

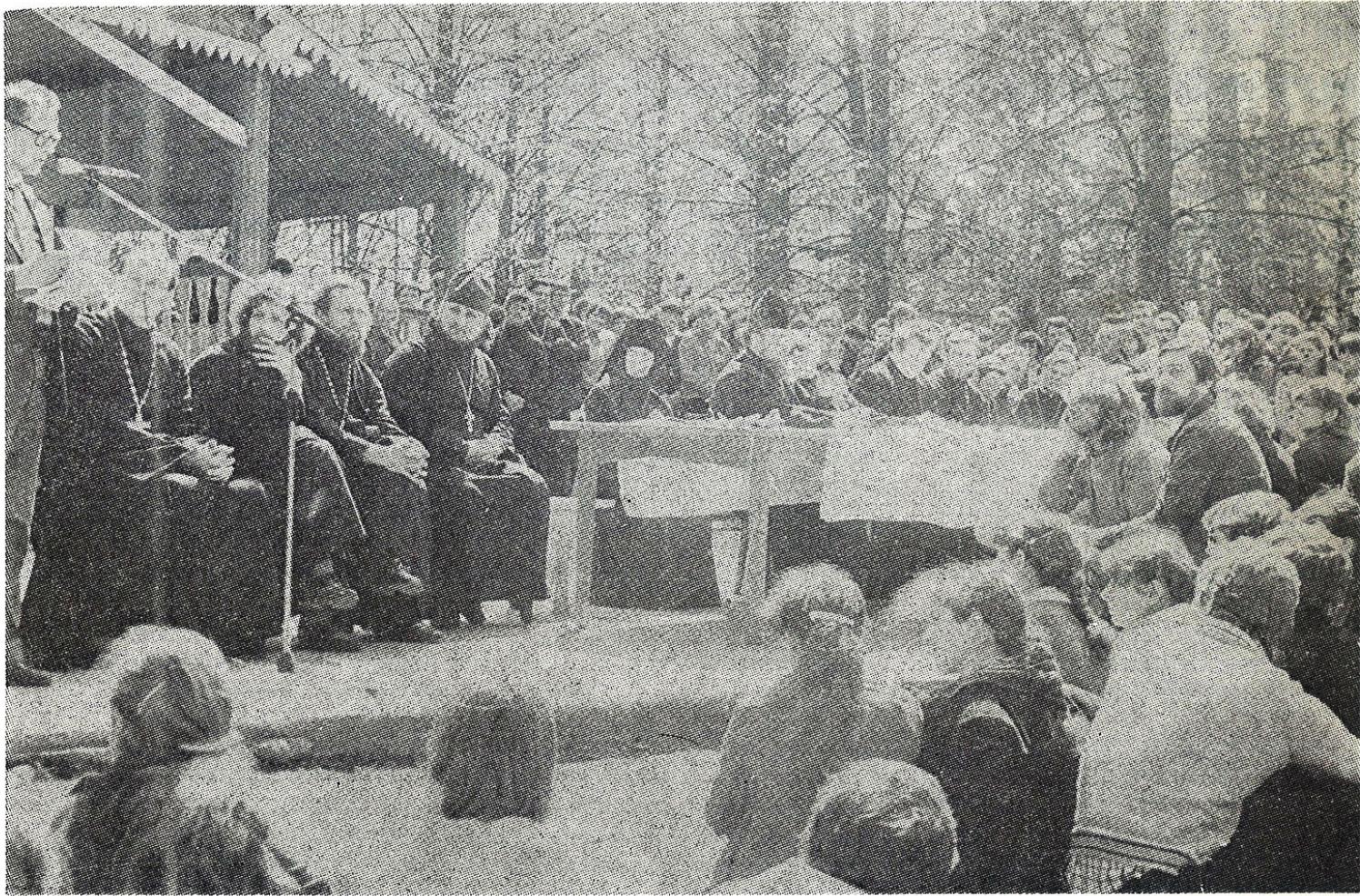
са: „Прквени весник“ и „Вједомости (службене новине Пољске православне цркве“, календаре, богословске књиге и друго.

Пољска православна црква активно учествује у свим свеправославним манифестијама црквеног живота. Она је члан Екуменског савета цркава. Узима учешћа у богословским дијалозима са римокатолицима, старокатолицима и протестантима.

У Пољској православној цркви данас активно ради Братство православне омладине, у чији састав улазе хиљаде младих особа: ученици средњих и виших школа и радничка омладина. Деветог маја ове године православна омладина, преко 1000 душа, узела је учешће у поклоничком путовању у манастире. Сви су они активно учествовали у богослужењима и приступили Чаши Господњој. Три дана су били заједно и научили много о својој вери.

Учесници епархијског Збора православног свештенства бјалиштоко-гдањске дијецезе пред улазом у Саборну цркву њихове епархије





Сусрет Братства православне омладине у женском манастиру Светих Марте и Марије на Светој гори Грабарка

Деца, и млади јопште, уче веронајку у парохијским катихетским пунктовима, који постоје у свакој парохији. На пример у Бјалистоку, где живи већина православног живља, има 25 катихетских пунктора са 26 вероучитеља.

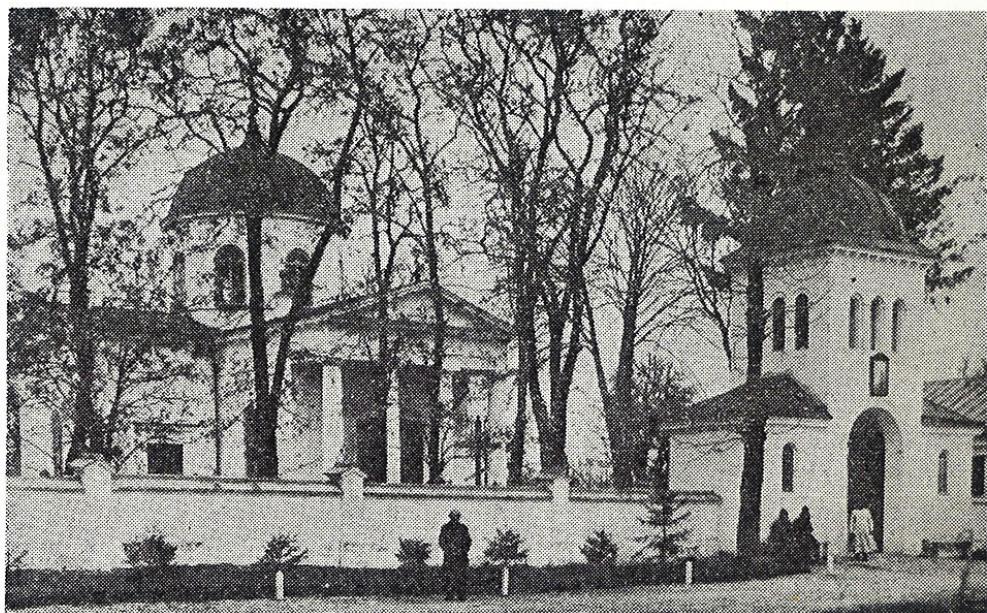
У већини академских градова постоје православни академски центри, чији је задатак посведнични контакт са студентима виших школа и факултета. При свакој болници, старачком дому и затвору постављен је православни духовник — капелан.

Ове године, Пољска православна црква, у разним епархијама, подиже 10 нових храмова. У Бјалистоку се подиже нова православна црква, која ће моћи да прими преко 3000 душа.

Тако, ето, живи и проводи своју мисију, у средини иноверне масе,\* Пољска православна црква, чувајући све то отацко учење и утврђујући православну веру међу својим верницима.

\* Пољска има скоро 34 милиона становника; православних је тек 1,47% или у 200 Пољака тројица су православни.

Мушки манастир Светог Онуфрија у Јаблочини



# Из летописа шумадијске епархије

## ОСВЕЂЕНИ ТЕМЕЉИ ЗВОНАРЕ У КИЈЕВУ

Мештани села Кијева имали су ретку част да их епископ Сава посети два пута за кратко време. Први пут, почетком септембра, Владика је посетио Кијево на позив црквене управе, да одреди место за будућу звонару. Други пут, дана 5. октобра, Владика је дошао да освети темељ звонаре у Кијеву.

И ако је био радни дан и сезона пољских радова, кијевчани су дошли да дочекају свога Владику и присуствују овој свечаности.

По завршеном чину освећења епископ Сава се обратио присутним похваливши труд парохијана малене парохије кијевске (186 дома), који, по вери и љубави и оданости Цркви, многима служе за пример. Поучавајући их да наставе и даље да иду светим путем, Владика је позвао родитеље да и децу своју упућују на светосавски пут.

За све оно што су кијевчани урадили код своје цркве за протеклих пет година, а урадили су много, Владика је овим поводом одликовао архијерејском граматом признања цео црквени одбор ц.о. у Кијеву, а посебно њеног вредног благајника и одличног организатора г. Србобрана Тасића, пенз. из Кијева.



## ОСВЕЂЕНА НОВА ЗВОНАРА У ГОЛОБОКУ

У недељу 10. октобра 1982. године Његово Преосвештенство епископ шумадијски господин др Сава осветио је звонару у селу Голобоку.

У Голобок епископ је стигао у 8 часова, а пред храмом су га дочекали верници са свештенством. Пред храмом је Епископа поздравио месни парох о. Слободан Милошевић.

Пре почетка св. архијерејске литургије извршено је мало освећење, јер је храм генерално обновљен. На св. литургији певао је складно хор свештенства Епархије шумадијске под управом професора Божика Кирћаноког.

На св. литургији је рукоположен у чин ћакона Живослав Миловановић. Црква је била препуна. Верници су, првипут видели чин рукоположења, и то у своме храму.



На крају св. литургије господин Епископ је одржао упечатљиву беседу о путу, истини и животу, који је једини у Господу Христу.

После свете литургије извршено је освећење звонаре.

У 13 часова постављена је хришћанока трпеза љубави. Овде је Епископа поздравио члан Црквеног одбора Милош Митровић из Голобока. На здравицу је одговорио г. Епископ истичући значај светосавског православља за српски народ и његове генерације, јер „на млађима свет остаје”; упућујући родитеље да уче своју децу светој вери, јер оно што се не зна не може се ни волети, а наша омладина не познаје своју свету православну веру.

По завршеном слају господина Епископа су испратили верници са месним парохом и свештенством.

Напомињем да је млади свештеник Слободан, за две године пастирствовања у свом родном месту, успео да пробуди и оживи замрли духовни живот, да своје парохијане поведе Христовим путем и да их више заинтересује за прадедовску веру православну. А потом није изостала ни материјална помоћ у новцу и раду, па је храм за 80 година први пут генерално оправљен и озидана нова звонара.

Овај млади свештеник, почетник може да служи многим свештеницима за пример како се дела у винограду Господњем. За свој досадашњи рад, млади свештеник Милошевић одликован је граматом признања од стране Њ. П. господина Епископа, а председник Црквеног одбора и остали чланови одликовани су похвалницом архијерејске власти.

Д. Бранковић

## КРАГУЈЕВЧАНИ СЕ ПОКЛОНИЛИ СРПСКИМ СВЕТИЊАМА НА КОСОВУ

Дана 16. октобра рано ујутро, аутобус побожних Крагујевчана, по одслуженом молебнцу у Старој крагујевачкој цркви, кренуо је у походе српским светињама по Косову.

Са молитвеним расположењем, духовним песмама и поукама, савлађивали смо пут ибарске магистрале који нас је водио Немањиној задужбини — славној Студеници. Овде нас је дочекао о. Јован, старешина манастира Студенице, и дивно нам изложио историју ове светиње.

Свесни да се Студеница не може сва разгледати за два сата, морали смо да наставимо пут, сећајући се записа: „Ко једном посети Студеницу и доживи атмосферу пуну склада и мира којим одишу само савршена дела природе и људске имагинације, зажелеће да се овамо поново врати“. А пут нас је водио према Новом Пазару, у жељи да видимо Петрову цркву, најстарију цркву на нашем тлу која изгледа потиче из 9. века, а према мишљењу неких археолога и историчара можда је још и ста-

рија. Имали смо среће да је црква била отворена. Разгледавши њену архитектуру, остатке фресака, крстиницу крај олтара, у којој је крштен први српски владар Стефан Немања, хитали смо у походе Сопоћанима, Рашкој на извору. Овде нас је дивно примила игуманија излажући нам тужне историје ове светиње која је пуних 240 година пропадала, али, на крају, одолела времену. Данас су Сопоћани, због изузетних уметничких вредности његових фресака, под заштитом UNESCO-а, тј. Организације Уједињених народа за образовање, науку и културу.

Остављајући за собом Сопоћане журили смо да што пре стигнемо до манастира Пећке патријаршије. Када смо стигли у древну Патријаршију наших српских архиепископа и патријарха — бденије је било у току. По завршеном бденију слушали смо историју ове наше светиње и на крају поклонили се чудотворној икони Мајке Божје Пећке.

Опраштајући се од манастира Пећке патријаршије пут нас је водио Високим Дечанима на конак. Старешина Дечана о. Јустин нестрпљиво нас је очекивао. После вечере и пре-

даха разишли смо се по манастирским собама на одмор.

Осванио је леп недељни дан. Одслужили смо св. литургију у овој светињи, благодарили Богу и молили да нас и даље, на овом ходочасничком путу, води и буде са нама.

Сутра, после св. литургије о. Јустин нам је изложио историју ове светиње. На крају, поклонили смо се и целивали ћивот св. краља Стефана Дечанског.

**КРАГУЈЕВЧАНИ ПОХОДИЛИ СРПСКЕ СВЕТИЊЕ.** На поклоничком путу према Косову посетили смо и најстарију сачувану нашу цркву — ЦРКВУ СВЕТИХ АПОСТОЛА ПЕТРА И ПАВЛА У НОВОМ ПАЗАРУ, на узвишењу крај пута за Рашку. Она је подигнута изгледа још у деветом веку а била је главно епископско седиште за целу Рашку (тј. средњевековну Србију из времена првих жупана — кнезова). Ту је Стефан Немања, родоначалник династије Немањића, примио православну веру. Црквица је била украсена фрескама које су по стилу веома сродне романском зидном сликарству 10. века, а затим је у 11—12. веку украсавана новим фрескама. Највише је живописа преостало из средине 13. века, по свој прилици из времена краља Стефана Уроша I (1243—1276).



Из Дечана наставили смо пут за царски Призрен који је, у своје време, имао око 360 цркава. Разгледајући Саборну цркву и цркву Богородице Јевишике, уз стручно објашњење г-ђе Тимотијевић, са тројицом професора Богословије (о. Јованом, о. Дамаскином и г. Максимовићем) кренули смо да разгледамо остатке цркве Св. Арханђела, крај Бистрице виште Призрена — задужбину цара Душана. Овде смо нашли на „Фудбалско игралиште“. Нагледали смо се како лопта удара и руши камен по камен, остатке које је, у своје време, Зајвод за заштиту споменика и културе конзервирао. Отпевасмо тројар св. Арханђелима, а крај Душанова гроба „Со свјатими“ и „Вјечнаја памјат“; кренућмо у посету Призренској Богословији, у овај наш просветни завод који преко 110 година васпитава и изводи генерације и генерације свештеника, учитеља и пастира своме народу.

Опраштајући се од Призрена кренули смо преко Суве реке према Грачаницама. Разгледајући равно и плодно Косово, у Грачаницу смо стигли предвече. Сестра-кустос изложила нам је до појединости историју ове свете задужбине краља Милутина.

о. Д. М. С.

## Шест година од смрти Блаженопочившег епископа Валеријана

Дана 23. октобра навршило се шест година од смрти блаженопочившег епископа шумадијског Валеријана. Тим поводом у Крагујевачкој саборној цркви служена је заупокојена литургија и парастос епископу Валеријану.

У одсутности епископа Саве, који се тих дана налазио у посети банатској и темишварској епархији, чинодејствовао је епископ жички гостодин Стефан са свештенством града Крагујевца.

Света литургија је отпочела у 7.30 часова а у наставку одслужен је парастос.

По завршеном чинодејству преосвећени владика Стефан је прешао у просторије Црквене општине на послужење, где се задржао у срдач-

ном разговору са присутним свештеницима, евоцирајући успомене на дате свога службовања у овом граду.



**Каленић**

ГОДИНА V  
25. (1/1983)

издаје Српска православна епархија шумадијска.

Излази шест пута годишње

Уређује одбор. Главни и одговорни уредник:

Драгослав Степковић

Уредништво и администрација:  
„Каленић“, Маршала Тита 67,  
34000 Крагујевац  
Телефон: 034/26-42

Текући рачун: „Каленић“  
издавачка установа Епархије шумадијске. Број жиро-рачуна  
61700-620-16-80691-14-62-00684-1  
Југобанка — Крагујевац

Штампа: РО „Сава Михић“,  
Земун, Маршала Тита 46—48

Тираж: 12.000 примерака

Цена: 15,00 динара примерак

Годишња претплата: 90,00 дин., за  
иностранство: 18. ам. долара

## ПОМАГАЧИ ЛИСТА „КАЛЕНИЋ“ У 1982. ГОДИНИ

Својим новчаним прилозима помагали су излажење листа:

	(Н. дин.)		
Атинагора Милановић и гумен Ман. Папраћа	138	Томислав Једоксић свешт.	500
Божидар Ђурчић свешт., Инђија	140	Раде Антић свешт.	500
Прилог Н. Н.	10.000	Станисав Митровић свешт.	500
Томислав Ранковић свешт., Белосавци	500	Прилог Н. Н.	100
гра. Сека Пашић	844	Милошевић Велимир	100
г. Ђорђе Певац	3.305	Светомир Синђелић	2.250
Александар Сredoјевић, Богатић	120	Добросав Марићић, Ваљево	100
Милева Миловановић, Београд	140	Црквене општине:	
Бранислав Поповић, Београд	140	Лазаревац	1.000.
Црквена општина ботуњска	250	Барошевац	1.000
Архијерејско намесништво		Чибуктовића	1.000
Темићко	7.500	Јунковац	1.000
Прилог Н. Н.	10.000	Вреоци	1.500
Прилог верника из Чибукто- вице	3.000	Шопин	1.500
Ман. Свете Тројице, Кикинда	140	Петка	2.000
Драгољуб Јовановић свешт., Светозарево	700	Конатице	1.000
Живорад Јаковљевић прота,		Баћевац	1.000
Лазаревац	2.000	Вратић	600
Србољуб Недељковић свешт., Петка	2.000	Барајево	500
Недељко Кусмук свешт.	1.500	Лесковац	500
Томислав Марић свешт.	1.500	Љубомир Станисављеоић прота	500
Радисав Обрадовић свешт.	1.000	Илија Поп Лазић свешт.	500

Свим помагачима Уредништво  
најлепше захваљује.